

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

NACRT

**ZAKON
O IZMJENI PORODIČNOG ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

Sarajevo, juni 2024. godine

ZAKON O IZMJENI PORODIČNOG ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1.

U Porodičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 35/05, 41/05 i 31/14), član 258. stav (2) mijenja se i glasi:

„(2) Za punovažnost ugovora iz stava (1) ovog člana nužno je da isprava bude sačinjena u skladu sa zakonom kojim je uređena notarska služba u Federaciji Bosne i Hercegovine.“

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

O B R A Z L O Ž E N J E

NACRTA ZAKONA O IZMJENI PORODIČNOG ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavnopravni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine. Naime, prema odredbama člana IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije BiH, Parlament Federacije BiH nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcije federalne vlasti, iz čega proizlazi da navedena odredba predstavlja ustavnopravnu osnovu za njegovo donošenje.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni sud Federacije Bosne i Hercegovine donio je Presudu, broj: U-22/16 od 06.03.2019. godine, kojom je između ostalog utvrđeno da član 258. stav (2) Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/05, 41/05 i 31/14), nije u skladu s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine.

Presudom, broj: U-22/16 od 06.03.2019. godine su pored prethodno navedenih odredaba Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/05, 41/05 i 31/14), proglašene neustavnim i određene odredbe Zakona o stvarnim pravima („Službene novine Federacije BiH“, br. 66/13 i 100/13), Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/05, 68/05, 43/09 i 63/14), Zakona o nasljeđivanju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj: 80/14) i Zakona o zemljišnim knjigama Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 58/02, 19/03 i 54/04), kojima je propisana obavezna notarska obrada za određene pravne poslove.

Također, treba napomenuti da je odlukom Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U-15/10 od 02.12.2015. godine utvrđeno da član 73. Zakona o notarima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 45/02), nije u suglasnosti s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Navedenom odredbom Zakona o notarima bili su propisani pravni poslovi za koje je obavezna notarska obrada isprava. Ustavni sud je navedenu odredbu ocijenio diskriminatornom i na štetu drugih osoba - diplomiranih pravnika. U cilju provođenja predmetne presude, Federalno ministarstvo pravde je pripremilo Prednacrt zakona kojim je uređena notarska služba u Federaciji Bosne i Hercegovine, kojim se propisuju pravni poslovi za koje je potrebno notarsko potvrđivanje privatne isprave – solemnizacija i ovjera potpisa na privatnoj ispravi.

III. USKLAĐENOST PROPISA S EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Prilikom izrade Prednacrtu navedenog zakona, Federalno ministarstvo pravde je imalo u vidu Uredbu o Uredu Vlade Federacije BiH za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Evropske unije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 76/20) i Uredbu o postupku usklađivanja zakonodavstva Federacije BiH s pravnom stečevinom Evropske unije („Službene novine Federacije BiH“, broj: 98/16) i u tom smislu je izvršilo analizu evropske pravne stečevine. Nakon detaljne i sveobuhvatne analize, zaključeno je da ne postoje primarni niti sekundarni izvori evropskog prava koji reguliraju predmetnu materiju, već se ostavlja sloboda svakoj od država članica da u skladu s unutrašnjim uređenjem suvereno izvrši prijenos javnih ovlasti u obimu i na način koji joj najviše odgovara. Ovo posebno ako se ima u vidu da se vrši intervencija u navedeni zakon samo u dijelu koji je potrebno uskladiti sa zakonom kojim je uređena notarska služba u Federaciji Bosne i Hercegovine. Imajući u vidu naprijed navedeno, obrađivač navedenog zakona nije u mogućnosti dostaviti tablicu usklađenosti.

IV. OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH ZAKONSKIH RJEŠENJA

U cilju usklađenosti sa zakonom kojim je uređena notarska služba u Federaciji Bosne i Hercegovine i provođenja presuda Ustavnog suda Federacije BiH, što je pojašnjeno u prethodnom dijelu obrazloženja, nužno je intervenirati u stavu (2) člana 258. Porodičnog zakona Federacije BiH, kojim se definira bračni ugovor. Navedenim ugovorom mogu se urediti imovinskopravni odnosi bračnih partnera prilikom sklapanja braka, kao i tokom trajanja bračne zajednice.

Za punovažnost takvog ugovora bila je nužna notarska obrada, što prema ocjeni Ustavnog suda Federacije BiH nije u skladu s Ustavom Federacije BiH. Predloženim izmjenama navedene zakonske odredbe za punovažnost takvog ugovora, nužno je da takva isprava bude sačinjena u skladu sa zakonom kojim je uređena notarska služba u Federaciji Bosne i Hercegovine.

V. FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovoga zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u budžetu Federacije Bosne i Hercegovine.

ODREDBA ZAKONA KOJA SE MIJENJA:

Član 258.

- (1) Bračnim ugovorom mogu se urediti imovinskopravni odnosi bračnih partnera prilikom sklapanja braka, kao i tokom trajanja bračne zajednice.
- (2) Za punovažnost ugovora nužno je da isprava bude notarski obrađena.

OBRAZAC ZA PROVOĐENJE SKRAĆENE PROCJENE UTJECAJA PROPISA

Naziv aktivnosti	Izrada Prednacrtu Zakona o izmjeni Obiteljskog zakona Federacije Bosne i Hercegovine
Naziv prednacrtu/nacrtu zakona	Prednacrt Zakona o izmjeni Obiteljskog zakona Federacije Bosne i Hercegovine
Datum	27.03.2024.
Obradivač	Federalno ministarstvo pravde
I - Usklađenost prednacrtu/nacrtu zakona sa strateškim dokumentima i Programom rada Vlade Federacije i Parlamenta Federacije	
Je li prednacrt/nacrt zakona sukladan strateškim dokumentima i programu rada Vlade Federacije i Parlamenta Federacije? Odgovor: DA	
Je li prednacrt/nacrt zakona povezan za druge važeće propise ili ima učinak na druge važeće propise? Ako DA, navedite koje: NE	
II - Ocjena trenutnog stanja i ciljevi koji se žele postići prednacrtom/nacrtom zakona	
<p>1) Koji je osnovni problem? Zašto postojeće stanje nije zadovoljavajuće?</p> <p>Odgovor: Odlukom Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U-15/10 od 02. 12. 2015. godine utvrđeno je da članak 73. Zakona o notarima („Službene novine Federacije BiH“, broj: 45/02), nije u suglasnosti s Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine. Navedenom odredbom Zakona o notarima bili su propisani pravni poslovi za koje je obvezna notarska obrada isprava. Ustavni sud je navedenu odredbu ocijenio diskriminatornom i na štetu drugih osoba - diplomiranih pravnika.</p> <p>Presudom Ustavnog suda Federacije BiH, broj: U-22/16 od 06.03.2019. godine su proglašene neustavnim određene odredbe Obiteljskog zakona Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/05, 41/05 i 31/14), Zakona o stvarnim pravima („Službene novine Federacije BiH“, br. 66/13 i 100/13), Zakona o zemljišnim knjigama Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 58/02, 19/03 i 54/04), Zakona o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/05, 68/05, 43/09 i 63/14) i Zakona o nasljeđivanju u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 80/14), kojima je propisana obvezna notarska obrada za određene pravne poslove.</p> <p>U odnosu na Obiteljski zakon Federacije Bosne i Hercegovine utvrđeno je da članak 258. stavak 2. nije sukladan Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine. Naime, navedenom odredbom je bilo propisano da je za punovažnost bračnog ugovora kojim se uređuju imovinsko pravni odnosi bračnih partnera prilikom sklapanja braka, kao i tokom trajanja bračne zajednice, bilo nužno da isprava bude notarski obrađena.</p>	

U obrazloženju presude, broj: U-22/16, kojom su proglašene neustavnim odredbe prethodno pobrojanih pet zakona, a koje su predviđale obveznu notarsku obradu, navedeno je da po ocjeni Ustavnog suda FBiH suština rješavanja po ovom ustavnosudskom predmetu ne može se odvojiti od konačne i obvezujuće presude u predmetu ovog suda broj U-15/10 od 02. 12. 2015. godine. Iz izreke ove presude jasno proizilazi da je pitanje notarski obrađene isprave promatrano u odnosu na osporene odredbe isključivo u kontekstu davanja ekskluziviteta za takvu strogu formu zaključenja pravnih poslova u gotovo svim sferama ugovaranja, a ne u kontekstu koji mu pridaje druga strana u postupku. Ustavni sud ističe da treba imati na umu da je propisivanje stroge forme pravnih poslova izuzetak u materiji građanskog i poslovnog (trgovačkog, gospodarskog) prava, u kojoj uopćeno dominira načelo slobode (autonomije) volje i slobodne dispozicije, te navodi da kako takvi pravni poslovi podrazumijevaju disponiranje privatnim pravima, svako ograničavanje i otežavanje takvog disponiranja od strane zakonodavca mora biti s najvećom pažnjom odmjereno i nesumnjivo osnovano na javnom interesu.

2) Koji cilj se želi postići? U kojoj mjeri se očekuje da će prednacrt/nacrt zakona riješiti definirani problem i u kojem razdoblju?

Odgovor: U cilju provođenja presude Ustavnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: U-15/10 od 02.12.2015. godine, Federalno ministarstvo pravde je pripremiло Prednacrt Zakona o notarskoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine, kojim se pored ostalog uvodi postupak notarske obrade isprava, notarsko potvrđivanje privatne isprave – solemnizacija i notarska potvrda. Prednacrtom zakona kojim se uređuje notarska služba u Federaciji Bosne i Hercegovine propisuju se pravni poslovi za koje je obvezna notarska obrada isprava, kao i pravni poslovi za koje je potrebno notarsko potvrđivanje privatne isprave- solemnizacija i ovjera potpisa na privatnoj ispravi. Uvodi se i postupak potvrđivanja privatnih isprava za koje nije obvezna notarska obrada, takozvani postupak solemnizacije, a u te poslove spadaju: pravni poslovi o reguliranju imovinskih odnosa između bračnih partnera, kao i između osoba koje žive u izvanbračnoj životnoj zajednici, pravni poslovi čiji je predmet prijenos ili stjecanje vlasništva ili drugih prava na nekretninama i pravni poslovi kojima se sačinjavaju osnivačka akta privrednih društava i utvrđivanja njihovih statuta, kao i svaka promjena statuta.

Istovremeno su pripremljeni prednacrti pet zakona o izmjenama i dopunama zakona kojima su određene odredbe presudom broj: U-22/16 od 06.03.2019. godine proglašene neustavnim, a u tu skupinu spada i Obiteljski zakon Federacije Bosne i Hercegovine.

Sa danom stupanja na snagu Zakona o notarskoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine, otklonit će se nedostaci u važećoj odredbi članak 258. stavak 2. Obiteljskog zakona Federacije BiH za koje je bila propisana obvezna notarska obrada prilikom sklapanja određenih pravnih poslova između bračnih partnera.

3) Navedite sve subjekte (ministarstva, uprave, upravne organizacije, organizacije civilnog društva, itd.) koji će izravno primjenjivati i na koje se izravno odnosi prednacrt/nacrt zakona.

Odgovor: općinski i kantonalni sudovi u Federaciji Bosne i Hercegovine, Notarska komora Federacije Bosne i Hercegovine i Odvjetnička komora Federacije Bosne i Hercegovine.

III - Proces konzultacija

1) Navedite sve subjekte s kojima ste se konzultirali i način na koji ste vršili konzultacije (javna rasprava, pisani komentari, itd.)

2) Koji su rezultati konzultacija i da li su utjecali na sadržaj novog zakona?

Odgovor: Federalno ministarstvo pravde je obavilo konzultacije sa Notarskom komorom Federacije Bosne i Hercegovine u svezi teksta novog zakona kojim se uređuje notarska služba u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji će se uskoro naći u parlamentarnoj proceduri. Donošenje novog zakona je ocijenjeno pozitivnim, što će se posljedično odraziti i na pet drugih zakona (uključujući i Obiteljski zakon Federacije Bosne i Hercegovine) koji se odnose na vrstu pravnih poslova koje obavljaju notari.

IV - Alternativna rješenja – identifikacija opcija

1) Navedite opcije koje ste razmatrali, a kojima se može riješiti definirani problem i ostvariti cilj. Kratko opišite rezultate analize svake od tih opcija.

Normativno rješenje: Prednacrt Zakona o izmjeni Obiteljskog zakona Federacije Bosne i Hercegovine ima za cilj implementaciju presuda Ustavnog suda Federacije BiH i usklađivanje sa tekstom novog zakona kojim se uređuje notarska služba u Federaciji Bosne i Hercegovine. U cilju provođenja presuda Ustavnog suda Federacije BiH, neophodno je intervenirati u stavku (2) članka 258. Obiteljskog zakona Federacije BiH, kojim se definiira bračni ugovor. Navedenim ugovorom mogu se urediti imovinskopravni odnosi bračnih partnera prilikom sklapanja braka, kao i tijekom trajanja bračne zajednice. Za punovažnost takvog ugovora bila je neophodna notarska obrada, što prema ocjeni Ustavnog suda Federacije BiH nije sukladno Ustavu Federacije BiH. Predloženim izmjenama navedene zakonske odredbe, nužno je da isprava bude sačinjena u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje notarska služba u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Nenormativno rješenje: Razmatrana je opcija „ne poduzimati ništa“, međutim neprovođenjem presuda Ustavnog suda Federacije BiH, nastavilo bi se ograničavati načelo slobode (autonomije volje) i slobodne dispozicije, čime bi bila ugrožena sigurnost pravnog prometa i pravna sigurnost pravnih subjekata u privatno pravnim odnosima.

2) Objasnite zašto je izabrana opcija najpovoljnija za rješenje problema.

Odgovor: Izabrana opcija predstavlja najpovoljnije rješenje problema iz razloga što se jedino intervencijom u postojeću odredbu Obiteljskog zakona Federacije BiH omogućava implementacija presuda Ustavnog suda Federacije BiH i usklađivanje sa zakonom kojim se uređuje notarska služba u Federaciji Bosne i Hercegovine.

V - Utjecaj odabranog rješenja problema na gospodarstvo, društvo i okoliš

1a) Utječe li prednacrt/nacrt zakona na poslovno okruženje? Kreira li dodatna administrativna opterećenja? Utječe li na rad malih i srednjih poduzeća i obrtnika? Hoće li imati utjecaja na funkcioniranje tržišta i konkurenciju?

Odgovor: NE

1b) Koji su finansijski učinci prednacrt/nacrta zakona? Utječe li na operativne troškove i obavljanje poslovanja? Utječe li na priliv sredstava u javne proračune?

Odgovor: NE

KONTROLNA IZJAVA O PROVEDENOJ PROCJENI UTJECAJA PROPISA

Kontrolna izjava o provedenoj procjeni utjecaja propisa		
Naziv prednacrt/nacrta zakona	Prednacrt zakona o izmjeni Obiteljskog zakona Federacije Bosne i Hercegovine	
Datum	28.03.2024. godine	
Kontrolno područje	DA	Obrazloženje Ureda
AKTIVNOST		
Naziv prednacrt/nacrta zakona je naveden i razumljiv	DA	
Naveden je naziv i kontakti obrađivača	DA	
Naveden je datum	DA	
DEFINIRANJE PROBLEMA		
Problem je jasno i sažeto objašnjen	DA	
Ciljevi su jasno i sažeto objašnjeni	DA	
Očekivani rezultati su jasno i sažeto objašnjeni	DA	
KONZULTACIJE		
Zainteresirane strane su jasno definirane	DA	
Proces konzultacija je jasno i sažeto objašnjen	DA	
PREDLOŽENA RJEŠENJA		
Predložena su normativna i nenormativna rješenja	DA	
Definirani su rizici predloženog rješenja	DA	
Definiran je utjecaj rješenja na proračun	DA	
Definiran je utjecaj rješenja na gospodarstvo, društvo, okoliš, te održivi razvoj i zdravlje ljudi	DA	
Definiran je način primjene i usuglašenost s ostalim propisima	DA	
Definirano je prijelazno razdoblje	DA	
PROCJENA PROVEDENA SUKLADNO UREDBI	DA	

URED VLADE FBiH ZA ZAKONODAVSTVO I USKLADENOST
SA PROPISIMA EUROPSKE UNIJE
Željko Siladi, direktor Ureda

Datum i pečat
28.03.2024. godine

OVLAŠTENA OSOBA

Alicat

OBRAZAC IZJAVA O FISKALNOJ PROCJENI

Obrazac IFP NE

A 1. Obradivač propisa						
	KOD	NAZIV				
Razdjel	1501	Federalno ministarstvo pravde				
B 2. Osnovni podaci o prijedlogu propisa						
Vrsta propisa/akta	Zakon	DA	Odluka	NE	Strategija	NE
	Uredba	NE	Drugi akti	NE	Drugi akti planiranja	NE
Naziv propisa/akta	Prednacrt zakona o izmjeni Obiteljskog zakona FBiH					
C 3. Izjava o nepostojanju fiskalnih efekata predloženog propisa						
Nije potrebno izdvajati dodatna finansijska sredstva iz Budžetza FBiH.						
D 4. Pečat i potpis odgovornog lica					Mjesto i datum	, 31-01-2024